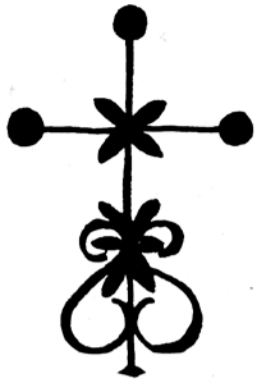

TARVAS KOTISEUTULEHTI

N:o 2
2011

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

TARVASJOEN KOULU 10-VUOTTA

Euran koulu vuosituhatosen vaihtuessa jouluna 1999. Kuva Marja Norha.

Tarvasjoen koulu 10 vuotta myöhemmin. Kuva Eeva Sisso.

Kymmenen vuotta! Muistan hyvin, kun itse täytin kymmenen ja olin mielestäni jo aika vanha, kun kakussakin oli jo kymmenen kynttilää. Nyt en enää niin ajattele, vaikka se on myönnettävä, että onhan 10 vuotta jo melko pitkä aika ihmisen elämässä. Meitä on monta henkilökunnassakin, joilla tulee tänä vuonna kymppi täyteen Tarvasjoen koulussa. Samalla se on juuri se ajanjakso, jonka oppilaat viettävät koulussamme, ensin esiopetuksen ja sen jälkeen koko perusopetuksen oppivelvollisuuden.

Toki oppilaiden kymmenen vuotta on erilaista ja koko ajan muuttuvaa aikaa, koska päivittäin tulee uutta oppia ja kokemusta. Ja myös opetus muuttuu melkoisesti. Kisu Pikkuuku - kissanukke on mukana eskarin arjessa, mutta on jo aika kaukana ysiluokkalaisen arjesta. Ysiluokkalainen tuntee jo tämän talon ja tietää kuka kukin tässä talossa on. Eskareilla se on vielä vähän hakusessa. Teija nimittäin kertoi eräänä syksynä, että minut nähdessään eräs eskarilainen oli syksyllä todennut, että tuolta tulee pormestari, johon toinen oli todennut, että hölmö, sehän on kapellimestari. Kevätpuolella kaikki kuitenkin jo morjastavat käsi pitkällä, että terve rehtori.

Aloitin Tarvasjoen kunnan palveluksessa 8.1.2001 eli lähes 11-vuotta sitten.

Tässä vaiheessa uuden koulun perustukset olivat vasta tekeillä ja kunnassa oli vielä kaksi ala-asteen koulua. Tehtäväkseni annettiin suunnitella yksi koulu, joka käsittäisi esiopetuksen ja perusopetuksen 1.-9. luokat. Tehtävä oli mitä mielenkiintoisin. Kuvaisin tilannetta sellaiseksi, että sain kasan palikoita, joista minun piti suunnitella ja tehdä koulu. Erityisesti tällä tarkoitettiin sitä, että suunnittele, mitä seinien sisällä tapahtuu eli miten opetus järjestetään. Lisäksi tehtävänäni oli hankkia irtokalusteet ja opetusvälineet. Samalla kuntaan perustettiin myös koulutoimisto, joka aiemmin oli toiminut Liedossa. Muistelen, että koulutoimiston suhteen ensimmäinen tehtävä oli haalia lakikirjallisuutta sekä opetushallituksen ohjeita ja muistioita kasaan. Eli koulutoimistossa ei ollut aluksi työvälineitä, koska vielä siihen aikaan

asiakirjat ja ohjeistukset eivät olleet internetissä. Pikkuhiljaa, kun tietoaineisto oli kasassa, pystyttiin työskentelemään jouhevammin ja helpommin.

Ensimmäisten työpäivien aikana ryhdyin laatimaan työlistaa siitä kaikesta, mitä piti tehdä, jotta koulu voisi käynnistyä kahdeksan kuukauden kuluttua elokuun kolmantentoista päivänä vuonna 2001. Oheinen lista löytyi vielä tietokoneen syövereistä. Siinä oli kaikkiaan yli 30 erilaista toimenpidekokonaisuutta.

Käsittelen tässä vain muutamaa kohtaa. Kaiken lähtökohdaksi oli tutustua koulun pohjapiirustuksiin, jotta nähtiin, onko uudessa koulussa riittävästi luokkia. Jo tällöin tuli esiin, että luokkia olisi voinut olla hieman enemmän, ja tästä syystä mm. talomiehen tilasta tehtiin luokkahuone. Koska oppilasmäärä vain kasvoi kasvamisestaan, piti teknisen siiven päälle rakentaa vielä vuonna 2007 kolme kokonaan uutta luokkatilaa. Kun koulu aloitti toimintansa, oppilaita oli vähimmillään 267, mutta suurimmillaan vuonna 2010 oppilasmäärä oli jo 310. Tällä hetkellä oppilaita on 305.

Alussa keskeistä oli myös tuntijaon laatiminen eli sen kuinka monta opetustuntia eri aineissa kullakin vuosiluokalla annetaan. Tämä oli virkojen suunnittelussa ratkaiseva työvaihe. Muistan, että pääperiaatteena tuolloin oli, että liikuntatunteja on riittävästi ja musiikkiryhmätoiminta sekä A2-kieli pidetään mukana uudeksikin tuntijaossa.

Yksi hauskakin työvaihe oli pohtia uuden koulun nimeä. Koska halusimme tarjota myös kuntalaisille mahdollisuuden osallistua päätökseen, päätettiin järjestää nimikilpailu. Voittaja saisi ideastaan kylpylöpalkinnon. Ehdotuksia tulikin jopa 120 kappaletta. Nimeksi ehdotettiin mm. Tarvasjoen koulukeskus, Pärkinmäen koulu, Mauri Kustaa Armfeltin koulu, Tarvasjoen koulu, Euran peruskoulu, Tarvasjoen Taitola, Tylypahka, Tarvaskoulu, Jymykoulu, Tarvola, Vekaramäen koulu, Euran murkkula ja Hämeen Härkätien koulukeskus. Nimeksi tuli sitten lopulta Tarvasjoen koulu. Muistelen, että tällöin

eräs toimittaja ihan radiossa asti ylisti tarvasjoenkisten suurta luovuutta. Piti siis järjestää nimikilpailu, koska Tarvasjoelle tulee uusi koulu, ja nimeksi tulikin sitten Tarvasjoen koulu. No, nimi on ollut hyvä ja selkeä.

Ensikertainen kalustaminen oli iso työrupeama. Säästöä haettiin siitä, että hankinnoissa pyrittiin hyödyntämään kaikki lopetettavasta Horristen koulusta saatava materiaali. Osa uusista opettajista sai myös itse tilata osan erikoismateriaaleista. Paljon tilailin itsekin, ja muistan välillä tunteneeni riittämättömyyttä, kun esimerkiksi kangaspuita tilatessa kyseltiin kysymyksiä loimesta, luhasta ja pirtasta. En oikein alkuun tiennyt, mitä pitäisi vastata, mutta pikkuhiljaa sekin asia selvisi. Tilaukset tulivatkin loppukesällä sitten melko ajoillaan. Tosin mm. minun työpöytäni jalat

tulivat myöhässä eli työpöydän kansi oli, mutta se oli lattialla, koska pöydän jalat puuttuivat toimituksesta. Ruokalan tuolit puuttuivat myös alussa, joten ensimmäisinä päivinä syötiin luokissa.

Ylipäättään hankitut kalusteet ovat kestäneet hyvin ja kalusteita on kohdeltu asiallisesti. Sanoisin ensimmäisille oppilaille vuonna 2001, että tavoitteena on, että teidänkin lapsenne opiskelevat ja ruokailevat vielä samoissa pöydissä. Se voi toteutuakin, jos nykyinenkin oppilasjoukko pitää kalusteista edelleen hyvää huolta.

Myös apulaisrehtorikysymys ratkottiin tuolloin, ja apulaisrehtoriksi valittiin Pekka Saarnivaara.

Pekalla on erinomainen paikallistuntemus ja niin koulukuljetusten hoito tuli keskeiseksi osaksi tehtävää. Vieläkin muistetaan Pekan lentäviä lauseita, kun Pekka tiesi aina talon ja postilaatikonkin värin, missä oppilaat asuivat. Paikallistuntemuksesta oli hyötyä monissa asioissa, mutta erityisesti juuri koulukuljetusten suunnittelussa.

Sitten piti perustaa uudet opettajavirat ja suorittaa haastattelut sekä valinnat. Muistan, kun kävin ensimmäistä kertaa Liedon- Tarvasjoen yläasteella ja kysyin siellä vielä opiskelevilta

Tarvasjokelaisilta oppilailta, moniko heistä tulee Tarvasjoen kouluun ja kuinka moni jatkaa Liedossa yläasteen loppuun. Tällöin ensimmäisellä kerralla kukaan ei ollut tulossa Tarvasjoelle. Silloin olikin pelko puserossa, että meillä on uudet opettajat palkattuna, mutta 8. ja 9. luokilla ei ole oppilaita. Toisella vierailukerralla tuli oppilaiden joukosta kysymys, että onko siellä edes juoma-automaattia? Tällöin vastasin, että kyllä sellainen voidaan hommata, ja sen jälkeen kysyin uudestaan, niin kaikki ilmoittivat, että kyllä me sittenkin tulemme Tarvasjoen kouluun. Juoma-automaatti oli siis eräänlainen täky, mutta enää sitä ei koulussamme ole.

Paljon muutakin piti miettiä esim. siivouksen järjestäminen ja keittiön toiminta. Näihin palveluihin olen ollut tyytyväinen. Oma keittiö ja oma laitoshuolto palvelevat koulua erinomaisesti. Lisäksi oli luotava opetus suunnitelmat, hallintosäännöt, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä suuri määrä erilaisia isoja ja pieniä pedagogisia järjestelyjä. Yksi tällainen järjestelykysymys oli, luodaanko eri-ikäisille omat välituntialueet. Joku nimittäin epäili, että kiusataanko siellä pihalla välituntisin, niin että yhdeksäsluokkalaisten hakkaavat ykkösiä wc:ssä! Näin ei toki tapahtunut, vaan päinvastoin tuntui, että ensimmäiset ysit jopa hoivasivatkin pienempiään. Kerrankin ensimmäisenä vuotena opettajainhuoneeseen tuli koulun vanhimpia tyttöjä sanomaan, että yhdellä ykkösellä on housut väärinpäin, ja vatskari oli mennyt vahingossa pepun puolelle. He sanoivat opettajille, että tehkää heti jotain, koska ne muut ykköset kohta nauravat hänelle.

Oppilaiden kohteluerot puhuttivat paljonkin opettajakuntaa aluksi. Aineenopettajat kysyivät leikkilään, että mistä nappulasta kuuluu painaa, jos pieni lapsi itkee pihalla, jotta sen itkun saa sammumaan. Luokanopettajat puolestaan pohivat, miten kannattaa rakentavasti kehottaa yli 180-senttistä murkkuikäistä ottamaan lakin pois päästä sisätiloissa. Meillä kaikilla oli paljon uudenoppimista ensimmäisinä viikkoina! Mutta karsinoita eri-ikäisille ei pihalle siis tehty, vaikka uudet ysit aluksi ihmettelivätkin, kun pihalla

Tarvasjoen entinen ja nykyinen kunnanjohtaja ovat tyytyväisiä koulun kehitykseen sen 10-vuotisjuhlassa. Kuva Eeva Sisso.

pieniä kuulemma välillä meni kesken välitunnin jalkojenkin välistä.

Mielestäni kouluprojektin talouspuoli oli koko prosessin aikana hyvin hallinnassa. Kiitän silloista kunnanjohtajaa Stig Nybergiä hyvästä talous- ja kokonaistuesta tässä projektissa. Myös rakennusurakoitsijoiden kanssa muistot yhteistyöstä ovat hyvät niin 2001 kuin 2007 rakennusprojektien yhteydessä.

Opettaja- ja henkilökuntaakohtaisesti ydinajatukseni on ollut vapaus. Antaa kaikkien kukkien kukkia, ja opettajat sekä muut työntekijät saavat olla paljolti oman itsensä seppiä. Meillä on itsellisiä taitavia ihmisiä töissä, joiden työskentelyyn voi luottaa. Sanoisin vielä, että jokainen meille tullut uudempi työntekijä on tuonut kouluun jotain omaa eli nykyisen Tarvasjoen koulun sielun sisällä on jo monta kasvoa. Uudempien työntekijöiden kohdalla uskallan väittää, että mukavaan porukkaan on uusien ihmisten ollut

helppo tulla, ja työkavereilta saa hyvää tukea.

Millaisia oppilaita täällä sitten on ollut? Pääasiassa erittäin mukavia ja sellaisia, joita ei ole tarvinnut hävetä, kun ollaan oltu koulun alueen ulkopuolella. Yleensä oppilaat ovat saaneet näissä tilanteissa vain kehuja. Myös vastaanottavat oppilaitokset ovat olleet pääosin tyytyväisiä. Toisaalta joukkoomme on aina mahtunut melkoisia persoonallisuksia, jotka eroavat joiltakin ominaisuuksiltaan melkoisestikin massasta. Onkin rohkeaa olla ja pysyä omana itsenään varsinkin yläkouluvuosina.

Vanhempien kanssa yhteistoiminta on tärkeää. Valtaosan kanssa olemme samalla aaltopituudella heti, mutta kokemus on opettanut, että jos joskus opintien alkuvuosina on ollut jotain ristiriitaa, niin viimeistään yläkouluvaiheessa puhallamme jo lähes sataprosenttisesti yhteen hiileen oppilaan parhaaksi. Henkilökuntamme tavoitteena on, että ongelmiin puututaan ja niitä

Musiikkiluokan kuoro esiintyi juhlassa. Kuva Eeva Sisso.

yritytään ratkoa.

Kuntamme luottamusihmiset ovat aina kiittävästi tukeneet kunnassa annettavaa opetustyötä.

Toivon, että kaikkien tahojen yhteistyöllä olemme tarjonneet hyvän perustan niille, jotka täältä ovat valmistuneet.

Ari Nuorikkala
Tarvasjoen koulun rehtori

Rehtori Ari Nuorikkala puhuu.
Kuva Eeva Sisso.

TARVASJOEN SOTAVETERAANIT 45 VUOTTA

Seppelenlasku sankarihaudalle veteraanien juhlapäivänä 28.08.2011. Seppelenlaskijoina veteraanit Niilo Kujanpää ja Toivo Reinikainen. Kuva Kristiina Rauhala.

Elokuun 28 päivänä Tarvasjoen Sotaveteraanit viettivät toimintansa 45-vuotisjuhlaa. Juhlajumalanpalveluksen jälkeen Tarvas-Hovissa pidetyssä juhlassa maanviljelysneuvos Eeri Hyrkkö piti juhlapuheen, jonka lehtemme on saanut julkais-tavaksi.

Hyvä juhlayleisö.

Kiitän kutsusta juhlaanne ja onnittelen juhli-vaa yhdistystä. Sotaveteraanien rivit harvenevat, mutta toivon erityisesti, että me koko veteraanipölvän väki ja meitä nuoremmat veteraanien ystävät jaksaisimme yhä uudelleen kertoa nyky- ja tuleville polville ajasta, jolloin koko kansa taisteli olemassaolostaan. Tässä te täällä Tarvasjoella olette toimineet hyvin. Te olette jo aikaansaaneet tuleviakin aikoja varten erinomaisen veteraani-

matrikelin ja nyt nykyajallekin kattavan sota-aikaa kuvaavan näyttelyn.

Sotaveteraanit ovat kyllä saaneet arvostusta, mutta usein se on tullut esille vain juhlapuheissa. Me veteraanit odotamme, että me kaikki so-tiemme veteraanit saisimme vielä kunkin hen-kilökohtaisen kunnan mukaista kuntoutusta ja kotona selviytymistä tukevia palveluita. Kaikki veteraanit eivät aina tarvitse kaikkia palveluita. Siksi kunnasta tulisi olla säännöllisesti yhteydes-sä veteraaneihin. Siellä missä kunta on käynyt kartoittamassa kunkin veteraanin tilanteen ja tarpeen, on siitä saatu hyviä kokemuksia.

Viime aikoina on televisiossa ja lehdissä muis-teltu 70 vuoden takaisia tapahtumia. Juhannuk-sena 1941 jatkosota alkoi. Sodan nimi johtuu siitä, että tarkoitus oli ottaa takaisin talvisodas-

Vuosijuhlassa Tarvas-Hovissa onnitteluja vastaanottamassa puheenjohtajan kanssa Niilo Kujanpää ja Toivo Reinikainen. Kuva Kristiina Rauhala.

sa menetetyt alueet. Mutta miksi mennä kauas Itä-Karjalaan? Ylipäällikkö arveli sen painavan vaa'assa, kun rauhanneuvotteluja käydään. Näis-tä toiveista ei kumpikaan toteutunut.

Kesäkuun 17 päivänä 1941 jaettiin Tarvasjoen-kin reserviläisille käskyt astua asepalvelukseen. Reserviläisten pääosasta muodostettiin komppa-nia, josta tuli Jalkaväkirykmentti 35:n 1. komppa-nia. Sitä rykmentissä yleisesti sanottiin Tarvas-joen komppaniaksi, vaikka siihen myöhemmin tuli täydennystä muualta. Korpia ja soita myö-den koukaten ja välillä kovia taisteluja käyden Tarvasjoenkin miehet etenivät kauas Maaselän kannakselle. Rykmentti oli koko ajan alistettuna naapuridivisioonalle ja siitä oli huonoja koke-muksia. Sitä käskytettiin enemmän ja miestap-piot kasvoivat. Tarvasjoen miesten mieliä painoi

toinenkin huoli, kun he olivat saaneet komppani-an päälliköksi ilmeisesti hyökkäyssotaan täysin sopimattoman upseerin ja kaatuneiden suuri luku huolestutti, ei yksin aseveljiä, vaan myös kotona olevaa väkeä.

Tästä seurasi sellainen ainutlaatuinen ta-pahtuma, jota en voi olla tässä toteamatta, vaikka se on täällä hyvin tiedossa. Toisistaan tietämättä Tarvasjoen kunnanvaltuusto ja komppanian mie-het rintamalla molemmat lähettivät loka- mar-raskuun vaihteessa 1941 kirjeet ylipäällikölle päämajaan, jossa mainittiin komppanian suuresta kaatuneiden määrästä ja pyydettiin väsyneille miehille lepoa ja lomaa.

Tällainen kirjoittelu ohi esimiesten rintamalla tulkitaan helposti kapinaksi ja se johtikin tiettyihin tiukkoihin kuulusteluihin, mutta marsalkka

Mannerheim vastasi kunnanvaltuustolle kohteliaalla kirjeellä. Tärkeintä tästä oli kuitenkin se, että komppanianpäällikkö vaihdettiin.

Tässä välissä haluankin todeta, että koko sotien aika huomioon ottaen Tarvasjoella silloin olleiden miespuoleisten lukumäärästä yli 9% kaatui ja se on tämän maakunnan korkein luku.

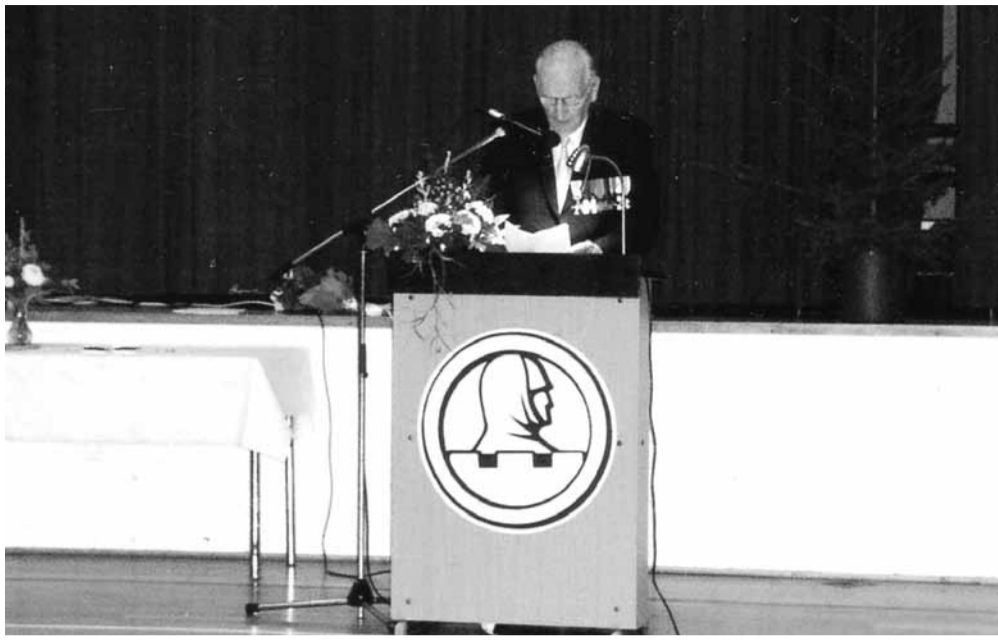
- - - - -

Kun kesällä 1944 Karjalan kannaksella olevat joukot eivät pystyneet pysäyttämään vihollisen etenemistä, niin Itä-Karjalasta ryhdyttiin siirtämään joukkoja Kannakselle. Hätiin lähetettiin myös JR35, joka ehti aivan viime hetkellä Ihantalaan torjumaan ja pysäyttämään ylivoimaisen vihollisen rynnistyksen. Näin alkoi heinäkuun 1 päivänä lähes kaksi viikkoa kestänyt Pohjoismaiden suurin taistelu. Silloin siellä olleiden miesten sotilaspassissa mainitaan heidän osallistuneen Ihantalan ratkaisutaisteluun. Kaksi viikkoa sitten kävin näitä tuttuja taistelupaikkoja katsomassa ja siksi olen niistä nyt innostunut puhumaan.

Vihollisella oli silloin siellä kolme painopistealuetta, joissa se erikoisesti rynnisti: Viipuri-Imatra valtatie suunta, Pyörökangas ja Tähtelän metsäkangas. Juuri niissä JR 35:n pataljoonat olivat linjassa heinäkuun kolmannesta päivästä alkaen. Tarvasjoen komppania piti hyvin pintansa Pyörökankaalla.

Uskallan sanoa, että me JR 35:n sotilaat annoimme kaikkemme ja vähän enemmänkin. Monet antoivat nuoren elämänsä Isänmaan vapauden puolesta. Monet poistuivat joukosta verta vuotaen. Rykmentin tappiot kaatuneina ja haavoittuneina olivat siellä lähes tuhat miestä. Mutta myös me, jotka säilyimme ja pysyimme Ihantalan poteroissa sodan loppuun asti, me annoimme koko voimavaramme ja henkisen kesto-kykymme. Oli vain kestävä ja me kestimme. Me kestimme siksi, kun itsenäisen Suomen kurrulla oli veitsi. Jokainen sotilas tajusi tämän ja Mannerheimin päiväkäsky ja vetoisuus antoivat lisää uskoa ja tahtoa. Me kestimme, kun näimme oman tykistön ja kranaatinheitin tarkkuuden ja voiman tukenamme. Saimme heiltä tulta nopeasti ja ammuksia tuntui riittävän. Näimme myös meille tulneiden uusien panssaritorjunta-aseiden uskomattoman läpäisykyvyn. Me kestimme, kun näimme muutaman sadan metrin päässä saksalaisten syöksypommittajien iskevän kylmäpäisesti vihollisen aseisiin. Tunsimme, jos ei meillä ole helppoa, ei sitä ole vihollisellakaan. Tähän lisäksiin huollon toimivuuden ja tiedustelun tehokkuuden. Kaikki me yhdessä saimme sen, että hyökkääjän tie Ihantalassa suljettiin. Mielestäni Ihantalan taistelut ovat merkitykseltäänkin tämän varsinaissuomalaisen JR 35:n sankaritarina.

Me olemme Rykmentin Killan kokouksissa useasti keskustelleet ja ihmetelleet sitä, kun kesän 1944 taisteluista kertovat kirjat, televisio ja yllättävästi myös sotahistorioitsijat ja tutkijat ovat jättäneet 1-10.7. välisenä aikana käydyt ankarat Ihantalan ratkaisutaistelut kovin vähälle huomiolle. Sen sijaan vähemmän tunnetuista Kannaksen vetäytymisistä karttapiirroksilla ja yksityiskohtaisilla kuvauksilla on annettu kyllä

Maanviljelysneuvos Eeri Hyrkkö piti juhlapuheen. Kuva Niina Lempa.

täydellinen kuva.

Heinäkuun alun joukkojen ryhmyksistä Ihantalassa ei juuri ole kartoja ja taisteluvauksetkin ovat olleet vähäisiä ja siinä mielessä virheellisiä, kun on kerrottu vihollisen hyökkäyksen laantuneen jo aivan heinäkuun alkupäivinä. Totuus kuitenkin on, että Stalin käski lopettaa ne heinäkuun 12 päivänä. Ei ole meiltä, jotka siellä olimme, päivittäisistä tapahtumista juuri kysely. Tutkijat jotka istuvat pöytänsä takana tietävät näköjään tarkemmin miten kaikki tapahtui. Arkistoista tietysti puuttuu paperilla annettuja käskyjä, koska divisioonan komentaja kenraali Vihma jakeli niitä suullisesti itse etulinjassa ollen ennen kaatumistaan. Siksi tutkimuksen kannalta laajat mukana olleiden haastattelut olisivat olleet tärkeitä, niin kauan heitä vielä oli enemmän elossa.

Olen tässä teidän juhlassanne viipynyt näin pitkään Ihantalan taistelujen kertomisessa. Olen tehnyt sen tarkoituksella. Ihantalan torjuntavoitto oli maamme itsenäisyyden kannalta niin tärkeä tapahtuma, ettei se vaan saisi kokonaan unohtua. Jos emme silloin olisi onnistuneet, meille olisi saattanut tulla kansana Viron kaltainen, ja ehkä vielä kovempikin kohtalo. Toinen syy on se, että haluan kertoa teille Tarvasjoen komppanian taistelleen Pyörökankaan karussa ja kivisessä maastossa, jossa käytiin silloin ehkä rintaman kovimmat taistelut.

Sallinette, että jatkan vielä.

Joitakin vuosia sitten painui mieleeni eversti Sampo Ahdon kirjoituksesta tällainen kohta: ”Sellainen joka uskoo, että historian kulkuun vaikuttaa Jumala, niin hänen on helppo uskoa tällaisen voiman olleen mukana, kun Suomi pelastui toisen maailmansodan aikaansaamista kauheista tilanteista.”

Olen sen jälkeen useamman kerran palauttanut mieleen niitä tapahtumia, joita itse koin, erityisesti vuoden 1944 heinäkuun alun taisteluissa Ihantalassa. Olen päätenyt samaan kuin eversti Ahto. Kokemuksesta voin sanoa, että lukuun

ottamatta suuria miestappioita, meidän omille joukoille tuntui onnistuvan, tosin suurten ponnistelujen kautta, melkein kaikki, mutta viholliselle ei siellä tahtonut onnistua mikään. Saanen ottaa näkemykseni tueksi yhden onnistumisen.

Kun vihollisen suurhyökkäys näytti Kannaksella uhkaavasti etenevän, siirrettiin Itä-Karjalasta neljän divisioonan ja kahden prikaatin joukot kalustoitteen ja hevosineen sieltä rautateitse Kannaksen joukkojen avuksi. Se oli noin 65 000 miestä, 10 000 hevosta ja 2 000 moottoriajoneuvoa. Tämä tarkoittaa sitä, että runsaan kahden viikon aikana sieltä tuli vähintään 80 noin 40–50 vaunun junaa. Ajatelkaa kuinka tämä voi tapahtua ilman, ettei viholliskoneita lähetetä pommittamaan rataa ja junia. Tosin eräillä lähtöasemilla oli häirintää. Vain juhannuksena oli kaksi sadepäivää, joten sääkään ei ollut esteenä. Elisenvaaran ratapihan suurpommitus kyllä oli, mutta siellä tuhoutui evakkojuna ja siinäkin iskussa osa raiteista jäi eheäksi.

Jos niillä pommitusmäärillä olisi pommitettu kuljetusjuna, kuin vähän myöhemmin Ihantalan etulinjan asemia pommitettiin, niin olisi vihollinen ajoissa estänyt apujoukkojen tulon. Näin harventuneiden suomalaisjoukkojen rintama olisi murrettu ja tie sisälle Suomeen olisi saattanut aueta. Miksi sitten näin onnellisesti tapahtui? Sitä emme voi tietää. Tämän varjeluksen voi selittää vain silloisiinkin kokemuksiini perustuva usko. Olen yksi sellaisen sieltä tulleen junan matkustaja.

Minulla on toinenkin mielikuva, jossa haluan viitata eversti Ahdon lausumaan. Heinäkuun kolmannen päivän vastaisena yönä komppaniain otti vastaan asemat Ihantalan kirkonmäellä. Pteroita oli niin kirkon kuin seurakuntatalon raunioissa. Paikkamme oli myös henkisesti raskas, sillä aivan asemien edessä oli Ihantalan sankarihauta. Kun tulimme niihin aseisiin, valkeat ristit olivat vielä ehjiä. Viiden vuorokauden kuluttua tuli vaihto ja sinä aikana kranaatit olivat pirstoneet kaikki pienet ristit, mutta suuri val-

koinen risti oli pystyssä uhmaten tuhoa. Ennen lähtöä katsoin vielä etumaastoon, niin minulle tuli mieleen kertomus, jonka olin joskus lukenut. Kun yli 1600 vuotta sitten ensimmäinen kristitty keisari Konstantinus lähti ratkaisevaan taisteluun, ilmestyi hänen eteensä risti, jossa olivat sanat: ”Tässä merkissä olet voitettava.” Konstantinus voitti taistelun. Oliko tuo sankarihaudan risti, joka siellä oli myös kuoleman tunnus, oliko se meille Ihantalan torjuntavoiton merkki? Rauhan tultua ja taistelujen päätyttyä otetusta valokuvasta näkyy, että suuri risti oli edelleen pystyssä. Se oli kestänyt kaiken.

- - - - -

Kansamme itsenäisyyden säilyttämistaistelussa ei silloin tietenkään ollut mukana yksin sotilaita.

Kotirintaman tehtävät, niin maataloilla kuin tehtaissa ja palveluissa jäivät naisten, vanhempien miesten ja nuorison vastuulle. Naiset hoitivat suunnattoman määrän sellaisia tehtäviä, jotka rauhan aikana olisivat ilman muuta tulleet miesten osalle. Kotimaisten elintarvikkeiden alkutuotannon turvaaminen oli kultaakin kalliimpi asia. Monet joutuivat hoitamaan perheen siinä sivussa. Haluan tässä nyt nostaa esille erikoisesti äidit ja nuoret vaimot. Töiden lisäksi heidän ajatuksiensa henkisenä painolastina oli se, miten aviomies tai pojat selviytyvät rintaman vaaratilanteista. Jos pahin tapahtui, niin äidin tai vaimon osana oli ensimmäisenä ottaa vastaan kirkkoherran tuoma suruviesti.

Sotien seurauksena maassamme oli noin 30 000 sotaleskeä. Äidin taakka ei useinkaan loppunut suruviestin tulon ja siunaustilaisuuden järjestämiseen, äidin ympärillä pyörivät lapset, sotaorvot, joita oli kaikkiaan noin 50 000. Sotaleskistä on sanottu, että he olivat naisia, jotka eivät koskaan antaneet periksi.

Kun puhumme sota-ajan naisten toiminnasta, ilman muuta tulee esille lottien osuus. Heitä oli jatkosodan aikana erilaisissa maanpuolustustehtävissä niin paljon, että divisioonan verran miehiä voitiin irrottaa rintamajoukkoihin. Oma lukunsa olivat kotiseudulla toimineet lotat, jotka toimivat mitä moninaisissa tehtävissä. Myös pikkulotat ja sotilaspojat suorittivat uskollisesti heille sopivia tehtäviä.

Minulle on jo huomautettu, että kannattaako enää puhua sota-ajasta, kun siitä on jo niin paljon aikaa. Olen vastannut, että juuri sen takia, sillä nykyinen nuori polvi ei tuosta vaikeasta ajasta ja puutteesta juuri mitään tiedä. On sanottu, ettei koulussakaan nykyisin lähihistoriaa opiskella. Kun olen käynyt kouluissa puhumassa, juuri siellä on uskomattoman kiinnostunut kuulijakunta. Koko 1940-luku on Suomen historian raskain, mutta tärkein vuosikymmen. Se on ikään kuin kivijalka tälle nykyiselle kehitykselle, hyvinvoinnille ja rauhalle. Me elämme Suomessa nyt ehkä pisintä rauhan aikaa? Siksi meidän tulee osoittaa kiitollisuutta menneelle ja kiittää. Tämä asia on tehtävä Suomessa kaikille tutuksi. Siksi olen teille tänään puhunut. Viekkää te tätä sanomaa eteenpäin.

Juhlan kunniavieraina veteraanit vas. Valtteri Rouvali, Inkeri Laurila ja Hilka Kujanpää. Kuva Kristiina Rauhala.

Juhlassa oli mukana myös Ihantalan taistelujen veteraaneista kunnallisneuvos Lauri Heitto, tukenaan Anneli Puukka. Kuva Ristiina Rauhala.

ILMAN OTSIKKOJA

Viime vuonna kirjoitukseni otsikko ”joulu tulossa – kamalaa” herätti eräässä henkilössä närkästyksiä. Yritetään tänä vuonna yllä olevalla tavalla. Kerrottakoon, että iankaikkinen journalistinen totuus on, että otsikon on herätettävä lukija. Otsikko on osunut oikeaan, jos lukijan päässä kolahtaa suuntaan tai toiseen. Toisaalta pelkän otsikon pohjalta ei tietenkään voi tehdä johtopäätöstä siitä, mitä itse kirjoitus pitää sisällään. Kirjoitus pitäisi jaksaa lukea loppuun saakka.

Luemme, kuulemme, kirjoitamme ja puhumme omasta viitekehystä käsin. Aina silloin tällöin on hyvä itse kunkin muistaa sanonta ”lukea kuin piru Raamattua” ja pohtia, mitä se minun kohdallani oikein tarkoittaa. Sanonnan pohjana on Jeesuksen kiusauskertomus; siis kertomus siitä, kuinka Jeesus 40 päivää autiomaassa paastottuaan joutuu kasvotusten kiusaajan/Paholaisen kanssa. Kiusaaja kiusaa, houkuttelee, koettelee ja käy kauppaa Jeesuksen kanssa tuloksetta (Matteus 4:1–11 ja Luukas 4:1–13). Kiusaaja tukee houkuttelua Vanhan testamentin psalmin sanoin (”Hän antaa enkeleilleen käskyn varjella sinua, missä ikinä kuljet ja he kantavat sinua käsillään, ettet loukkaa jalkaasi kiveen” Ps. 91: 11–12). Kiusaaja antaa psalmin sanoille toisen merkityksen kuin niillä alun alkaen oli, merkityksen, jota Jeesus sanoo Jumalan kiusaamiseksi. Sanonta tarkoittaa siis tahallaan väärin tulkitsemista ja ajatusten kääntämistä toiseksi.

Viime huhtikuussa pääsin ensimmäistä kertaa elämässäni matkustamaan Israeliin ja tutustumaan pyhiin paikkoihin yhdessä runsaan 30 pyhiinvalertajan kanssa. Kyllä vaan oli reissu avartava ja silmät avaava. Oli kertakaikkisen hienoa päästä niihin paikkoihin, joista monet kerrat on saanut Raamatusta lukea. Näin joulun alla palaan kerta toisensa jälkeen Betlehemiin Jeesuksen syntymäkirkolle ja kaupungin ulkopuolelta avautuville kedoille. Syntymäkirkko on maailman vanhin toiminnassa oleva kristillinen kirkko. Rakennusta on moneen kertaan laajennettu ja restauroitu niin, että nykyään se on valtavan kokoinen ja upea kokonaisuus. Silmiin pistävää oli sisäänkäyntioven pieni koko. Eihän Jumalan Pojan syntymäpaikalle mennä ylvään mielin, jokaisen on ovelta päänsä kumarrettava. Itse syntymäluola oli kirkon alla. Paikassa oli oma rauhallinen tunnelmansa väenpaljoudesta huolimatta. Missään muualla ei laulu ”Maa on niin kaunis” ole tuntunut niin vaikuttavalta. Olimme liikituksen vallassa. Kirjoitin Betlehem-päivän päätteeksi Jerusalemissa matkapäiväkirjaani seuraavanlaisesti:

*”Ei ollut äitiyspakkauksia,
eikä kertakäyttövaiippoja,
kun Pyhä Poika syntyi – keskellä matkaa.*

Jeesus-lapsen syntymä Neitsyt Marialle oli suuri ihme. Koin jo senkin ihmeenä, että sain laskeutua pieneen luolaan katsomaan paikkaa, jossa maailman Vapahtaja parkaisi ensi itkunsa.

Sain katsoa paikkaa, jossa lapsi kapaloituna – ensimmäisen äidinmaitotilkkan juotuansa – sai nukkua rauhallista, pienen lapsen unta. Varmasti – onneksi – tietämättömänä, mitä ihmisen mittainen elämä hänelle toisi tullessaan. Äiti Mariakaan ei – Luojan kiitos – vielä tiennyt, mitä miekan tunkeutuminen sydämen läpi tiesi hänen elämässään; äidin elämässä.

Betlehemin syntymäkirkko sai aikaan kyyneleitä.

Kyyneleitä, koska minunkin Vapahtajani, syntieni sovittajan, maanpäällinen elämä alkoi täältä.

Kyyneleitä, koska kukaan äiti ei ole vailla tunteita, kun oma lapsi syntyy.

Kyyneleitä, koska nyt 2000 vuotta Jeesus Nasarettilaisen syntymän jälkeen tiedän, mitä hänen tulemisensa maan päälle merkitsee koko ihmis-kunnalle.

Kyyneleitä, koska joulu toisensa perään pidän joulusaarnan, enkä osaa sanoittaa enkä tavoittaa, mitä Jeesus Kristus ja hänen työnsä on. Betlehemiissä sen tajusin – etten osaa.

Ei kukaan ihminen osaa.

”Nyt Jumalalle kunnia, kun antoi ainoon Poikansa. Siit enkelitkin riemuitten veisaavat hänelle kiitoksen”.

Jos Sinulle tulee mahdollisuus matkustaa Israeliin, älä hetkeäkään epäröi. Ainakin itselleni matka antoi enemmän kuin mikään muu ulkomaanmatkani.

Mutta vaikei matka Israeliin toteutuisikaan, tule silti kirkkoon, Herran temppeliin. Tänäkin joulunpyhinä ollaan Tarvasjoen kirkossa Betlehemin kedoilla ja eletään toiseksi joulun sanoma. Kristus todella syntyy, kesken kaiken, näihin epävarmoihin ja avuttomiin aikoihin. Enkeli ilmoittaa ilosanomansa rauhasta ja sovinnosta juuri meille juuri nyt. Joulu ei ole tarunhohtoinen tapahtuma kaukana menneisyydessä. Ikuisuus leikkaa meidänkin aikaamme. Vanhan kristillisen ajatuksen mukaan Kristus todella syntyy uudestaan ja uudestaan. Ei ainoastaan kerran Betlehemiissä, vaan jatkuvasti ihmisten sydämissä. Eikä ainoastaan ihmisten sydämissä, vaan myös mystisesti alttarilla, ehtoollisen sakramentissa. Siksi on erityisen puhuttelevaa viettää Herran Pyhää Ehtoollista jouluyön messussa.

Muinaisten mystikkojen vaalima ajatus Jumalan Pojan jatkuvasta syntymisestä näyttää puhuttelevan myös meitä kolmannen vuosituhannen mukamas maallistuneita suomalaisia. Sen osoittaa Kassu Halosen säveltämän ja Vexi Salmen

sanoittaman joululaulun ”Sydämeeni joulun teen” suunnaton suosio. Salmen teksti perustuu täsmälleen vanhojen kristillisten mystikkojen vaalimaan oppiin Kristuksen syntymisestä ihmisen sielussa.

Mystiikka ei tarkoita hämäräperäistä salatietoa vaan todellisuuden kokemusperäistä avautumista ja jumalallisen läsnäolon kaipaamista. Kristinuskossa mystiikalla tarkoitetaan intensiivistä suhdetta persoonalliseen Jumalaan. Suhdetta, jossa varsinainen todellisuus avautuu niin, että sanat menettävät merkityksensä. Mystikolle Jumala ei ole vain jokin idea tai mekanistinen objekti. Mystikolle Jumala on subjekti. Hän kaipaava nähdä Jumalan kasvoista kasvoin.

Mysteeri tarkoittaa salaisuutta. Salaisuus eroaa arvoituksesta siinä, että arvoitus voidaan selvittää ja ratkaista, mutta salaisuus taas käy sitä syvem-

mäksi, mitä enemmän sitä alkaa ymmärtää. Avautuessaan salaisuus syvenee. Mystistä kokemusta, Jumalan salaisuuden avautumista, on perinteisesti kuvattu matkana. Matkaanlähtö eli exodus saa alkunsa kaipauksesta. Kun kaipaus on kyllin suuri, on sielu valmis lähtemään liikkeelle vaikka se ei edes tiedä, mihin se lopulta on menossa. Vanhojen mystikkojen lailla myös Vexi Salmi aloittaa sielun matkan kuvauksen yksinäisestä hiljaisuuden kuuntelemisesta, mielen avautumisesta ja ikuisuuden kaipaamisesta:

*”On jouluyö, sen hiljaisuutta yksin kuuntelen
ja sanaton on sydämeni kieli.*

*Vain tähdet öistä avaruutta pukee loistaen
ja ikuisuutta kaipaava avoin mieli.”*

Jumalan siunaamaa joulunaikaa!

Outi-pappi”

Jouluinen hautausmaa. Kuva Pekka Vaari.

Uudet jäteastiat. Kuva seurakunta

SUNTION SYDÄMELLÄ

Tarvasjoen hautausmaalla kesän kukkaloisto on vaihtunut talven väreiksi. Kanervat, callunat, vihreät havunoksat ja lämmintä valoa loistavat kynttilät täyttävät hoidetut kukkapenkit.

Syksyn aikana haravat olivat ahkerassa käytössä ja lokakuun lopun siivoustalkoissa saatiin loputkin lehdet lavalle.

Lämmin kiitos kaikille mukana olleille!

Nyt vähän jäteasiaa:

Hautausmaa-alueella on keräysastiat lasille (mm. lasinen hautakynttilä), metallille (hautakynttilän kansi) ja sekajätteelle.

Nämä astiat on tarkoitettu vain hautausmaalta tuleville jätteille.

Toivomme myös, että paristoilla toimivat hautakynttilät tulisivat käytön jälkeen asianmukaisesti hävitetyksi.

Keväisin ja syksyisin alueelle tuodaan lava, johon kerätään keväällä havut ja kanervat ym. talvikukat, syksyllä kesäkukat ja puiden lehtijäte. Mitään muuta lavoille ei saa laittaa.

Seurakunnan lähetystoimikunnalla on oma sanoma- ja aikakauslehtien keräyspaikka:

Tarvasjoen entisen pappilan vieressä oleva pieni, punainen aitta.

Jätepaperista saatu tuotto menee lähetystyön hyväksi.

Riitta Aaltonen

JOULUNAJAN TILAISUUDET

SU 18.12. KLO 19 KAUNEIMMAT JOULULAULUT

TI 20.12. KLO 19 JOULUKONSERTTI

NICHOLAS SÖDERLUND, TIINA-MAIJA KOSKELA, LAULU
Jonna Vartiainen, piano, Kari Vuola, urut, ohjelma 10 €

TO 22.12. KLO 14 EHTOOLLINEN Hyvinvointikeskuksessa

JOULUAATTONA 24.12. KLO 15 AATTOHARTAUS (Niiniaho, Loikas)

JOULUYÖNÄ 24.12. MESSU KLO 22

(Niiniaho, Mäkinen, nuorten soitin- ja lauluryhmä)

JOULUAAMUNA 25.12. KLO 8

(Niiniaho, musiikista vastaavat Nicholas Söderlund ja Jonna Vartiainen)

TAPANINPÄIVÄNÄ 26.12. KLO 18 MUSIIKKILLINEN ILTAKIRKKO

(saarna Jarno Salonen, liturgi Niiniaho, kanttori Mäkinen, Tarvasjoki Ensemble)

PE 30.12. KLO 18 Minna Tammisen MUISTOKONSERTTI

paikalliset muusikot, kolehti srk:n nuorisotyölle

I.I.2012 KLO 10 UUDENVUODENPÄIVÄN MESSU

6.1. KLO 10 LOPPIAISEN MESSU (Kyyrö, Mäkinen) JA KAUNEIMMAT JOULULAULUT VIELÄ KERRAN SRK-TALOLLA (Tarvasjoki Ensemble)

IHA HAVA HETA – LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Istu – maahan – ei – irti – tänne, riivökoiranpennun kanssa keskustelu on lyhyttä. ”Hyvä poika, mennään kottiin”, tämän pidempää asiaa harvoin tulee. Työkavereiden kanssa kommunikointi ei yleensä ole näin lyhyttä, eikä kovin käskevääkään. Viime aikoina on kuitenkin alkanut kuulostaa siltä, että kirkkoherranvirastossa puhutaan koodikieltä. Iha, Hava, Heta, Kipa, Kirjuri, Typ, Kitke, It. Monenlaisia hankkeita ja projekteja, kaikilla niillä omat nimensä ja lyhenteensä. Koko kirkossamme on tulossa isoja uudistuksia, jotka vaikuttavat meidänkin seurakunnassamme sekä kirkkoherranviraston että taloustoimiston työntekijöiden toimenkuviin. Nämä uudistukset tuovat mukanaan vaatimuksia nykyisille järjestelmille, lähinnä tietokoneissa, ja sen johdosta vaikuttavat kaikkien työntekijöiden arkityöhön. Olemme syyskuussa liittyneet arkkihiippakunnan it-aluekeskukseen. Oli hankittava ajanmukaiset tietokoneet entisten vanhojen ja sekalaisten tilalle, ohjelmat tulivat yhtenäisemmiksi ja työntekijät pääsevät entistä helpommin käsiksi yhteisiin tiedostoihin. On opeteltu lähettämään tikettejä ja soittamaan helppariin. Syksyn aikana talouspäällikön työnkuva on ollut atk-painotteinen, yhteyttä on pidetty it-aluekeskukseen ja taas tuotu tietoja ja annettu opetusta toisille työntekijöille, vähitellen alamme päästä sinuiksi uusien koneiden kanssa. Melkoinen toimintaympäristön muutos tapahtui, kun omasta, yksittäisestä koneesta siirryttiin isoon alueelliseen palvelimeen uusine sääntöineen. Jos unohtaa käyttäjätunnuksen tai salasanan, on tietokone viraton. Tämä kaikki atk-uudistaminen tähtää tulevaisuuteen.

Kirkon uusi yhteinen jäsentietojärjestelmä, Kirjuri, on ollut valmisteilla jo pitkään. Käyttöön ottona oli määrä tapahtua 1.12.2011, mutta se siirtyi tulevalle vuodelle. Seurakuntalaisille näkyvin vaikutus Kirjuriin siirtymisessä on virkatodistuksen tilaaminen, sen voi jatkossa tilata mistä tahansa kirkkoherranvirastosta. Enää ei tarvitse pyytää perunkirjoitukseen jokaisesta vainajan kirjoillaoloseurakunnasta erillis-

tä sukuselvitystä, yksi pyyntö riittää ja koko elämän aikaiset seurakunnat näkyvät samassa todistuksessa. Myös avioliiton esteiden tutkintaa voi jatkossa pyytää muustakin kuin omasta seurakunnasta. Jotta tämä yhteinen järjestelmä olisi mahdollista toteuttaa, se vaatii meidänkin pieneltä seurakunnaltamme valmistautumista. Vanhat kirkonkirjojen tiedot 1850-luvulta asti saadaan yhteiseen järjestelmään, kun ne kuvataan digitaaliseen muotoon.

Samaan aikaan valmistaudutaan koko kirkon yhteiseen talous- ja henkilöstöhallintoon. Seurakunnan kirjanpito ja palkkalaskenta hoidetaan kirkon palvelukeskuksessa Kipassa, mutta valmistellaan edelleen seurakunnassa. Suunnitelman mukaan Tarvasjoen seurakunta liittyy sinne vuonna 2015. Uudet järjestelmät tuovat mukanaan meille uusia kustannuksia, maksamme oman osuutemme näiden keskitettyjen palvelujen tuottamisesta. Seurakunnassa tehtävän työn määrä ei kuitenkaan olennaisesti vähene, toimistosihteerin ja talouspäällikön työt vain muuttavat muotoaan.

Miksi ihmeessä sitten menemme näihin systeemeihin mukaan emmekä jatka entisellä tyylillä? Hyvä kysymys, mutta yksinkertainen vastata. Kirjuriin ja Kipaan liittyminen on meille pakollista. It-aluekeskukseen ei ollut pakko liittyä, mutta ilman sen palveluja emme pysty liittymään näihin tuleviin, pakollisiin järjestelmiin. Tietoturvan on oltava todella hyvä, kun käsitellään ihmisten tietoja. Näihin tietoihin pääseville tulee vielä tukku salasanoja lisää, vahva tunnistautuminen kuten nettipankissakin. Kaikilla seurakunnan työntekijöillä ei todellakaan ole mahdollisuutta katsella jäsentietoja.

Muutos on jatkuvaa, siihen on sopeuduttava. Toivottavasti nämä uudistukset saadaan jouhevasti käyttöön. Paras onnistumisen merkki olisi se, että tämä kaikki tapahtuisi ”kulisseissa”, huomaamattomasti, varsinaista seurakunnan työtä häiritsemättä.

*Rauhallista Joulua toivottaen,
Kirsi-taluspäällikkö*

UUSIA KASVOJA SEURAKUNNASSA

Syksyn aikana on työnsä Tarvasjoen seurakunnassa aloittanut kaksi uutta kasvoa – tässä pienet esittelyt heistä.

Jari Huhtasalo, diakoni

Minä

– Olen yli 50-vuotias mies, jolla on nuorekas habitus. Perheeseen kuuluu vaimo sekä kaksi aikuista poikaa. Asumme Kuusjoen pappilassa, sillä vaimo toimii aluekappalaisena Kuusjoella.

Tarvasjoelle?

– Tulin sijaiseksi ensi elokuuhun asti, kun Taru pyyhkäisi Turkuun töihin. Työhöni kuuluu diakoniatyön laajan skaalan lisäksi nuorisotyötä, yhteistyötä koulun kanssa, rippikoulua ja isoskoulutusta.

Lapsuus

– Moni taitaa tunnistaa minut eräästä laulusta, jota lauloin 12-vuotiaana. Olen siis vanha lapsitähti, tosin jo pahasti aikuistunut. Kautta aikain ensimmäinen lasten laulukilpailu oli vuonna -72 Maikkarin TV:ssä nimeltään Hämä-hämähäkki. Sen voitettuani levytin laulun Äideistä parhain. Musisoin edelleen kitarani kanssa, joskus on tullut omiakin lauluja tehtyä.

Mennyttä

– Tällä seudulla olen tehnyt töitä eri seurakunnissa mm. Somerolla, Salossa ja viimeisimpänä Katariinan seurakunnan diakoniatyön johtajan viransijaisena.

Nykytuntoja

– Haastavaa on ollut palata rippikoulun ja nuorisotyön pariin. Pienen srk:n työntekijän resurssit ovat kovin vähäiset. Työ on sillislaattia, työtä monenikäisten ja erilaisten ryhmien parissa. Se on välillä raskasta, mutta myös mielenkiintoista. Uusia hauskoja juttuja ovat

Diakoni Jari Huhtasalo

olleet hartaudet koululla. On mukavaa, kun voi kertoa lapsille Jeesuksesta tarinoiden ja soitellen. Tarvasjoen seurakunnassa on paljon aktiivisia ihmisiä, yhteen hiileen puhaltamisen eetos on nähtävissä.

Työnäky

– Haluan tehdä työni mahdollisimman hyvin tätä seurakuntaa palvellen. Odottelen soittoa numerossa **044-744 32 18**. Yhteyttä voi ottaa rohkeasti, kun on vaikeaa. On sitten huolta tai murhetta, yksinäisyyttä, kotikäynnillekin tulen mielelläni. Olen kaikenikäisiä varten.

Lastenhojaaja Päivi Linnasaari-Liimatainen.

**Päivi Linnasaari-Liimatainen,
lastenhojaaja**

Minä

– Olen tehnyt pitkään lastenhojaajan työtä. Tällä hetkellä olen Liedon srk:n lastenhojaaja ja työskentelen täällä Tarvasjoella päivän viikossa. Tykkään työstäni ja haluan tätä työtä tehdä jatkossakin. Perheeseeni kuuluu mies ja 3 lasta, 17- ja 13-vuotiaat tytöt ja 9-vuotias poika sekä kaksi koiraa.

Tarvasjoelle?

– Täältä kyseltiin apua päiväkerhon hoitamiseen, kun lasten vähyyden takia ei ollut mahdollista palkata omaa lastenhojaajaa. Tällä hetkellä on yksi kerhoryhmä 4- ja 5-vuotiaille torstaisin, yhteensä 11 lasta. Lisäksi vierailen n. kerran kuussa molemmissa päiväkodeissa ja eskaris-

sa. Niillä vierailuilla koen olevani odotettu ja tervetullut.

Nykytuntoja

– On ollut kiva tulla tänne töihin, ryhmä on mukava, kerho on perheille tärkeä. Koen, että työtäni arvostetaan. Päivät ovat hyvin erilaisia. Joskus ääntä on paljon. Niinpä kotimatalla laitan radionkin kiinni ja nautin hiljaisuudesta.

Työnäky

– Musiikki on vahvasti mukana kerhoissa ja vierailuilla. Laulamme, leikimme. Liikumme, lorutemme. Käytän paljon hyväkseni Kirkkomusikari-kirjaa. Musiikin avulla saa aremmatkin mukaan toimimaan. Minut tavoittaa puhelimella numerosta **050-34 66 060**.

Haastatteli Minna Mäkinen

Kunnanjohtajat Tonu Evardi Nôvasta ja Stig Nyberg Tarvasjoelta allekirjoittivat kesällä 1995 ystävyyssopimuksen Nôvassa. Kuva kunta.

tyksenä. Moni nôvalainen sanoo, että 1995 alkanut ystävyyskuntatoiminta toi paljon tukea näihin muutosvaiheisiin. Voi olla ettemme me tarvasjokelaiset silloin täysin ymmärtäneet virolaisten ystäviemme vaikeuksia ja osanneet antaa apuamme oikeisiin kohteisiin. Vuorovaikutus pelastus- ja palokunta-alalla, opetustoimessa, urheilussa ja kulttuurissa ovat antaneet kuitenkin paljon molemmille osapuolille.

Seurakunta ja Nôvan nykypäivä

Kirkko on vuosisatoja ollut oleellinen osa myös Nôvan elämää. Se on antanut voimaa Vi-

ron kovissa kohtaloissa selviämiseen ja luonut toivoa rauhasta ja valoisammasta tulevaisuudesta. Jo pian 300 -vuotias kirkkorakennus ja sen vierellä oleva hautausmaa kertoo edellisten sukupolvien uskosta Jumalaan ja ikuisen elämän toivosta tämän elämän jälkeen Jeesukseen turvaten.

Neuvostovallan aikana Nôvan kirkkoa ei suljettu ja seurakunta sai toimia koko ajan. Kun kuitenkin työelämässä kirkkoon kuuluminen ja siellä käynti vaikeutti tehtävien ja etujen saantia sekä yhteiskunnan virkoihin valitsemista, moni jäi seurakuntaelämän ulkopuolelle ja vieraantui

Alina Pajuste esittelmässä kotiseutumuseotaan tarvasjokelaisille ja kertomassa itseenäisen talonpojan vaikeuksista Neuvostoliiton aikana sekä perheen karkotuksesta Siperiaan 1949. Kuva kunta.

itse ja myös perheensä kirkon piiristä. Tämä näkyy nykyisin siinä, että virolaiset ovat Euroopan maallistuneimpia ja uskonottomimpia. Silvia Paali sanoo, että aktiivisesti heitä käy kirkon piirissä vain 40-50 henkeä. Kuitenkin seurakunta on voinut pitää oman kirkkoherran. Kirkko on luonut seurakuntalaisten keskuuteen sovinnon ja anteeksiantamisen ilmapiirin, jota menneiden vuosien kokemukset kipeästi kaipasivat. Tarvasjoen seurakunta rukoilee joka sunnuntai ystävyysseurakuntansa puolesta ja pyrkii tukemaan sen toimintaa.

Käydessäni nyt syksyllä Nôvassa tapasin

vireän kunnan, joka oli saanut uuden kunnanjohtajan, Alto Tammen, kesäkuussa 2011. Sain kuulla, että hän oli ollut jäsenenä Viron parlamentissa silloin kun Viro 20 vuotta sitten julistautui uudelleen itsenäiseksi. Myöhemmin hän oli toiminut Viron hallituksen maatalousministerinä.

Toivomme, että tämä kokenut kunnanjohtaja antaa paljon Nôvalle ja pystyy johtamaan hyviin ratkaisuihin myös Virossakin ajankohtaisissa kuntakentän uudistuspaiveissa.

Kalervo Mäkinen

MURRETTA JA SANANLASKUJA

Viime vuosina on opettaja Eino Ruohonen julkaissut kolme kirjaa, joissa hän on tallentanut Härkätien varren murren sanastoa ja sananparsia Liedon, Tarvasjoen ja Marttilan alueelta. Nuo kirjat "Tämmättöön tääl Marttilas, Tarvasjoel ja Liaros jutellaan", "Sananparsia ja sutkauksia" ja "Eikan pakinoi ja piirretyi", ovat arvokkaita kokoelmia murteen ja perinteen tallennuksessa erityisesti Tarvasjoen osalta. Näin siksi, että murteessamme on omat erityisvivahteensa Härkätien varren hämäläiseen murrekiilaan sen tähden, että alasatakuntalainen murre on poikkeuksellisesti Kari-naisten suunnalta vaikuttanut murteeseemme.

Sanomalehti Uusi Aura järjesti vuonna 1957 keräyksen varsinaissuomalaisista sananparsista ja tuolloin niitä antoivat monta sataa parttaTarvasjoelta ainakin Aina Tapani, Eemil Kujanpää ja Niilo Mäkinen. Näitä ei vuosien varrella ole kukaan julkaissut, vaikka ne ovat olleet suomenkielen tutkijain murretutkimuksen kohteena ja mm. Erkki Tanntu etsi niistä aiheita lukuisiin kuvitettuihin sananparsikirjoihinsa. Suomessa on kerätty yli miljoona sananpartta, joista useat ovat rinnakkaisia. Erityisen tärkeitä näistä ovat paikalliseen historiaan liittyvistä tapauksista kertovat sanonnat.

Lehtemme haluaa jatkossa julkaista erissä noita yli 50 vuotta sitten kerättyjä sananparsia ja tässä ensimmäiset sata:

1. Miäs siin ko toinenki, sano täi löylyy.
2. Samaa se on syäny, ko määki, vaikkei se pöyrän pääs ol ollu, sano Alho, ko lihavaa härkää ihmettelivät.
3. Verä, verä vaan, ko hevoseks kerran olet ruvennu, sano Kujanpää.
4. Jokanen ommiis, sano Korvenoja sonniis.
5. Ain mää olen itteeni kehuu ja hyvin mää kans olen kehuuks tullu.
6. Hullu kehuu hevosiis ja miälipuali akkaas.
7. Ei kaikkii konstei ol koittamist, siit voi saara kualeman vamman, sano entinen miäs, ko hirteen meni ja köysi katkes.
8. Näin tämä poika laskee ilman karruu (reenjarru) vaan, sano entinen poika, ko unisas sänkyst putos.
9. Simmonen hevonen, et ajais vaikka leipii

10. Ilonen, ko kolmen markan hevonen.
11. Kankia ko puuhevonen.
12. Puhrast huushollii meil piretään, sano emäntä, ko lusikat nuoli.
13. Kahren markan suutari tekkee kolmen markan vahinkon.
14. Vaikka olis kuin rikkaan talon poika, ko ei ol rahaa, ni ei ol rahaa.
15. Älä niin julmast huura, mun isä on monta korjaännisempää vasikkaa tappanu.
16. Tosa on pappi ja täsä miäs ja tänne saa tulla kuka vaan, sano entinen pappi, ko liperit heitti ja rupes poikain kans tappelemaan.
17. Saas nährä, miks katti sen nahan reppii.
18. Vastauksena huutoon: "Pois tiält!" prukaataan vastata." Kenes tiä toisen mekkohihast kulkee?"
19. Lyhkänen virsi on pian veisattu.
20. Hullu vortes tyyten veisaa, josta viisas virren tekkee.
21. Se on turhaa komeut, et souvaril on kaks silmää.
22. Silupää, salupää, ruakas tuntevainen. (Sano-taan lapselle)
23. Suu söis ja vatta veräis, muttei kestä vanhat vaateenkrekkalat.
24. Luun viärest on liha makjaa, sano Jussi, ko laihaa likkaa saattamaan lähti.
25. On niin nälkä, ettei Tahilan taataa tunne.
26. Älä muu huura, sano entinen muija ko juna vihelsi.
27. Onks muita tulijoi, sano Virtanen ko sota-väkkeen meni.
28. Se meni veuloon ko Knuutilan aura.
29. On niinko härkää hankeen ajais. (laiskasta työnteosta).
30. Teil on ohraki niin matalaa, et varistenki täytyy sitä polvillas syära.
31. Pitkä tukka ko ryssän papil.
32. Tipu teki ehtootarpees, sano Iita ko oksensi.
33. Mää ja meijän poika ollaan paremmin simmosii puuroihmisi, sano äijä, ko ensimmäiseks jälkiruakaa otti, (Ennen tuotiin pidoissa kaikki ruuat yht' aikaa pöytään.)
34. Sauhut päälä (=päälle), sano Silvaani, ko

35. Siansorkkimaki syksyl on parempi ko kevääll kynnetty.
36. Ei tyhjä lato kattoo kato (kaipaa). (kaljupäästä puheenollen)
37. Ei hiukset ja järki pysy samas pääs.
38. Kyl talo ja tavarat menee, kerjuu on ko kestää.
39. Ko kiukkusest kerjää, kerjää kol markkaa päiväs.
40. Niin paksuu piimää, et pystys pyssyy.
41. Ko oikeen ahrast on, ni sänkys nukutetaan ja nostetaan nurkkaan seisomaan.
42. Ei sitä niin vaan mennä, ko ei siipii ol luatu.
43. Nyt siäl sattaa salvoon.
44. Komjast vaan, vaikka päivää vähemmän..
45. Siin ei ol miästä ko polviin saakka.
46. Liukas ko käärmee kiäli.
47. Pahal sial on monta vikkaa: maa kova ja kärsä kipjä.
48. Komja ko tuomarin tamma.
49. Liki, liki vaan, sano likka, ko heilaas halas.
50. Huano poika, jos ei issäas parempi ol.
51. Vaikkia ko köyhän kualema.
52. Tulis joulu vaan, et sais yölä syära ja permannol maatta.
53. Tulis suvi vaan, et pääsis karja ulos ja likat luhtiin.
54. Kyl routa porsaan kotti ajaa.
55. Ei meil koiraa tarvita: muija haukkuu ihmiset ja mää kalun luut.
56. Niin se on kiine ko täi ruves.
57. Tiä auki taivast myären.
58. Sinne menivät niinko hohtimet kaivoon.
59. Lyä oksaan vaan, oksast puu halkee.
60. Ei saa tunkee puun ja kuaren rakkoon.
61. Ei torenpuhuja ol koskaan yäkorterii saanu.
62. Se talo on kunnos: ei tarte muuta ko kyntää, kylvää ja pistää veräjänlappii kiinni.
63. En mää liion ol köyhän ystävä.
64. Ilma on kylmä ko ryssän helvetis.
65. Kumma reki, sano piru, ko äkkeen näki. Jos sen kiärtää näin päin, ni ei siin istu mikään ja jos sen kääntää noin päin, ei sitä verä mikkään.
66. Siäl on pimjä ko pussis.

67. Turha nuukuus ja piäni varkaus ei ol muuta ko pilkan tekkoo.
68. Kyl vuaren on vaikka airan vittana, ko ei vaan veräjän piäleen jouru.
69. Syära pittää, vaikka terveys menis.
70. Joka nurkas mää sillon syän, ko mää kipjä olen.
71. Voi on leivän viättelys ja piimä on vilun pesä.
72. Ei kirkko ol koskaan niin täynnä, ettei sinne pappi mahru.
73. Parempi syänyt syättää, ko kuallut virvottaa.
74. Ko hyttysen keittääh yhreksäs veres, jos siit jää jottaan, niin se on jottaan.
75. Ko on puita, ni on muita.
76. Mää menen ulkomail, sano äijä, ko Loimaal lähti.
77. Älä men Auraan, siäl suu kakki nauraa.
78. Komjast pihaan, vaikka tiällä konttais.
79. Niskast kiinni ja päätä pemmoon.
80. En mää olekka sen äskösen teeren poikii.
81. Kyl isäntä ain viaraan väärtti on.
82. Siäl on koiran ilma ja sutten sää.
83. Syäkä voita vaan, silakka on meil ostosär-vint.
84. Ylös vaan, kyl maan alla aikaa maatta on.
85. Siin meni omat ja varastetut.
86. Ei mul ol muuta lystii, ko ruakalysti.
87. Täytyy panna suu säkkii myären.
88. Ei terve ruumis tyätä kaipa.
89. Hikittää vaan, niinko sikkaa pakkasel.
90. Ei sika vanhaks elä, jollei se kuale, ni se tapetaan.
91. Kyl mää paskasenaki mustverevän väärtti olen.
92. Kysysin kylän löytää ja hakkein talon.
93. Ohhoh, jopas helpas, sano Kössilä, ko kupari sarven takapuoleen löi.
94. Kyl koira sen luon pittää, minkä saanu on.
95. Piänet on ranteet, mut tihias suanii.
96. Syära pittää, kyl palkat piäni on.
97. Yhteen koituu, sano mustalaismuija, ko lapsel kerjätyn mairon söi.
98. Mihis kottoo menee ennenko nairaan.
99. Vatta ko trekoli, vaikkei kasva kukkasii.
100. En sunkaan mää hyvii piikanpäivii haaska, sano likka, ko talonemännäks olis päässy.

